

Motion till riksdagen 2018/19:324

av **Annika Hirvonen Falk (MP)**

Informationsplikten för hivpositiva

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i smittskyddslagen avskaffa den kontraproduktiva informationsplikten för hivpositiva och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 1985 gäller att hivpositiva har en straffsanktionerad plikt att upplysa en eventuell sexuell partner om sin medicinska status. Redan 2013 utfärdade Folkhälsomyndigheten (då Smittskyddsinstitutet) ett kunskapsunderlag där det konstaterades att risken för överföring av hiv är minimal vid samlag där kondom används, om den hivinfekterade parten har en välfungerande antiviral behandling. Även då kondom inte används är smittorisken mycket låg. Efter detta gäller att endast efter beslut från behandlande läkare kan den som lever med välbehandlad, så kallad smittfri hiv, befrias från informationsplikten.

Informationsplikten är problematisk på flera vis. Den ger den hivpositiva partnern hela ansvaret i en potentiellt smittspridande situation, medan det rimliga är att alla människor, hivnegativa som hivpositiva, har ansvar för sin egen hälsa. Regeln bidrar till en försämring av det hivpreventiva arbetet genom att göra att människor vaggas in i en falsk trygghet om att om inget sägs finns ingen smittorisken och därmed inget eget ansvar för att använda kondom. Detta trots att forskning visar att de flesta som smittar andra inte själva vet om att de bär på viruset. Det är även väldigt svårt att leva upp till lagen och den medför rent praktiskt att många hivpositiva är rädda för att bli anmälda av sina före detta partners.

FN:s organ för hiv-/aidsfrågor Unaid har riktat skarp kritik mot Sverige och andra länder som tillämpar straffrättsliga åtgärder mot dem som överför eller utsätter andra för risken att få hiv. Det finns ingen forskning som stöder att en bred tillämpning av strafflagstiftning förhindrar hivöverföring, utan snarare riskerar detta att undergräva de mänskliga rättigheterna. Unaid har uppmanat länder att begränsa kriminaliseringen till

fall av avsiktlig överföring, det vill säga till när en person känner till sin hivpositiva status och utför handlingar i avsikt att överföra hiv och faktiskt gör detta.

Internationellt existerar det en bred samsyn om att det aldrig bör förekomma tvång i arbetet när det gäller hiv. Det är främst framgångsrik hivprevention samt väl utbyggda möjligheter till testning som är framgångsrikt för att minska antalet hivöverföringar. Testning, vård och behandling måste ske på frivillig väg istället för genom tvång och repressalier. Dagens lagstiftning kan få en motsatt effekt där en del väljer att inte testa sig då de vet vilka långtgående konsekvenser ett positivt provsvar kan få.

Smittskyddslagens informationsplikt för hivpositiva är alltså relativt verkningslös ur medicinsk synvinkel och dålig som ideologisk markering. Den bör därför avskaffas. Istället bör fokus läggas på att minska stigmatiseringen genom information om att en väl fungerande behandling gör infektionen i princip smittfri, och genom att informationsplikten avskaffas helt.

Annika Hirvonen Falk (MP)